

Sygnatura akt I C 4637/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 4 października 2019r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy A. S.

Protokolant: sekretarz sądowy Bernadeta Trawka

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2019r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko (...) spółka akcyjna V. (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

1. oddala powództwo,
2. zasądza od powódki A. K. na rzecz pozwanego (...) spółka akcyjna V. (...) z siedzibą w W. kwotę 1.817 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. nakazuje pobrać od powódki A. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 136,34 zł (sto trzydzieści sześć złotych 34/100) tytułem nieuiszczonych wydatków.

Asesor sądowy A. S.

Sygn. akt I C 4637/18

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 3 grudnia 2018r. powódka A. K. domagała się zasądzenia od pozwanego (...) spółka akcyjna V. (...) z siedzibą w W. kwoty 8.768,12 zł wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 kwietnia 2018r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając zgłoszone żądanie, strona powodowa wskazała, że w dniu 16 stycznia 2018r. doszło do zdarzenia komunikacyjnego, na skutek którego uszkodzeniu uległ stanowiący jej własność pojazd marki R. (...). Przyczyną kolizji była uszkodzona i oblodzona nawierzchnia drogi, która nie została należycie zabezpieczona przez zarządcę drogi, tj. P. (...) w K.. W dniu zdarzenia P. (...) w K. posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie, w związku z czym powódka zgłosiła mu szkodę. Strona pozwana wydała decyzję odmowną, podnosząc, że zarządca drogi nie ponosi winy za szkodę z dnia 16 stycznia 2018r. W ocenie powódki w dniu zdarzenia P. (...) w K. nie realizował prawidłowo zasad zimowego utrzymania dróg na zarządzanych przez siebie drogach, albowiem za późno od momentu wystąpienia opadów śniegu rozpoczął prace odśnieżania. Wobec tego - wbrew stanowisku pozwanego - ponosi winę za zaistniałe zdarzenie, zaś pomiędzy jego zawinionym zachowaniem a doznaną przez powódkę szkodą istnieje normalny związek przyczynowy. Kwota objęta żądaniem pozwu stanowi koszt naprawy pojazdu powódki pozwalając na jego przywrócenie do stanu sprzed szkody z dnia 16 stycznia 2018r.

(pozew k.3-4v)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Strona pozwana zakwestionowała, by w dniu 16 stycznia 2018r. nawierzchnia ulicy na skrzyżowaniu ulic, gdzie doszło do kolizji, była zaśniewiona i oblodzona, nadto zakwestionowała zaistnienie w przedmiotowej sprawie przesłanek uzasadniających odpowiedzialność ubezpieczonego na zasadzie winy, wysokość żądanego pozwem odszkodowania oraz legitymację procesową powódki do dochodzenia roszczenia objętego pozwem. Pozwany podkreślił, iż odpowiedzialność za właściwy stan i utrzymanie ulic oraz chodników w okresie zimowym nie ma charakteru absolutnego i nie jest zależna od rezultatu prowadzonych działań, a jedynie od ich starannego przeprowadzenia i realizacji, zaś ubezpieczonemu nie można postawić zarzutu wadliwego wykonywania obowiązków w zakresie zimowego utrzymania dróg. W dniu zdarzenia tj. 16 stycznia 2018r. opad atmosferyczny był znikomy i nie wymagał podjęcia niezwłocznych działań, mimo to czynności zimowego utrzymania dróg były prowadzone, jednakże w określonej kolejności, poczynając od głównych arterii komunikacyjnych, do których nie należy miejsce kolizji z udziałem pojazdu powódki.

(odpowiedź na pozew k.23-26)

W toku dalszego postępowania strony pozostały przy dotychczasowych stanowiskach.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. K. jest właścicielem pojazdu R. (...) o nr rej. (...).

(dowód: skan dowodu rejestracyjnego, akta szkody)

W dniu 16 stycznia 2018r. mąż powódki W. K. poruszał się należącym do niej pojazdem marki R. (...) na trasie K. – K.. Ok. godz. 9:30 podczas wykonywania manewru skręcania z ul. (...) w ul. (...) w K. pojazd prowadzony przez W. K. wpadł w poślizg i uderzył w samochód marki C. (...). W chwili zdarzenia nie padał śnieg, jednak jezdnia była śliska, nie była posypana piaskiem ani solą. Na miejsce zdarzenia została wezwana policja. W. K. został ukarany mandatem karnym w wysokości 250 zł i 6 pkt jako sprawca kolizji za niedostosowanie prędkości do panujących warunków atmosferycznych. Funkcjonariusze zgłosili również P. (...) oblodzenie nawierzchni.

W okresie od 1 listopada 2017r. do 31 marca 2018r. nie odnotowano innych kolizji komunikacyjnych na wskazanym odcinku drogi.

(dowód: częściowo zeznania świadka W. K., 00:05:29-00:18:03, k.34; notatka informacyjna o zdarzeniu drogowym k. 43; informacja KPP w K. k.42)

W okresie od 9 do 15 stycznia 2018r. temperatura powietrza w K. oscylowała w granicach -5 do 3 ° C, nie występowały opady śniegu. W dniu 15 stycznia 2018r. temperatura powietrza w ciągu dnia była dodatnia (2 ° C). Na powierzchni gruntu i przedmiotach występowały osady szronu, powierzchnia gruntu była bez pokrywy śnieżnej.

W dniu 16 stycznia 2018r. w rejonie miasta K. od początku doby do godzin przedpołudniowych temperatura powietrza na poziomie gruntu obniżała się od -3/-2 ° C do 0 ° C i w dalszej części doby utrzymywała się dodatnia temperatura powietrza wzrastająca do temperatury maksymalnej ok. 3 ° C. Przez całą dobę występował wiatr z kierunku południowo – wschodniego i południowego, a pod koniec doby także południowo – zachodniego, słaby i umiarkowanym chwilami dość silny i porywisty; przez całą dobę utrzymywało się zachmurzenie umiarkowane do dużego, w godzinach popołudniowych z przejaśnieniami. Od początku doby do godzin popołudniowych występowały z przerwami słabe opady śniegu tworzące na powierzchni gruntu cienką warstwę pokrywy śnieżnej zanikającej przy dodatniej temperaturze powietrza i po opadach deszczu i śniegu z deszczem występujących w godzinach popołudniowo – wieczornych.

(dowód: informacja meteorologiczna k. 110-110v)

Powiatowy Zarząd Dróg w zakresie prac dotyczących odśnieżania nawierzchni i zwalczania śliskości na drogach powiatowych w sezonie 2017/2018 zawarł następujące umowy:

- umowa nr (...) z dnia 3 listopada 2017r. zawarta ze Spółdzielczym Zakładem Usługowo – Handlowym Kółek Rolniczych (...) na wynajem sprzętu i pojazdów do zimowego utrzymania dróg na terenie powiatu (...),
- umowa nr (...) z dnia 3 listopada 2017r. zawarta z Firmą Handlowo – Usługowo- (...) na wynajem sprzętu i pojazdów do zimowego utrzymania dróg na terenie powiatu (...),
- umowa nr (...) z dnia 7 grudnia 2017r. zawarta z (...) .H.U. (...) na odśnieżanie dróg poprzez mechaniczne usuwanie śniegu z jezdni i poboczy.

W ramach zimowego utrzymania dróg przez P. (...) w K. prowadzone są tzw. dyżury zimowego utrzymania dróg, są one wyznaczane na podstawie prognoz pogody, Osoba dyżurna obserwuje warunki pogodowe, prowadzi dziennik meteorologiczny, odbiera zgłoszenia i w zależności od występującego standardu, wzywa odpowiedni sprzęt celem przeprowadzenia odśnieżania bądź posypywania dróg piaskiem i solą. Dyżurni zazwyczaj zgłaszają potrzebę rozpoczęcia odśnieżania dróg wcześniej niż wynika to ze standardów. Do obowiązków dyżurnego nie należy objazd dróg.

Zasady zimowego utrzymania na drogach zarządzanych przez P. (...) w K. uporządkowane są wg 3 standardów, z których każdy ma wyznaczoną kolejność. Oddzielne standardy zostały wyznaczone dla odśnieżania a oddzielne dla posypywania dróg.

W zakresie odśnieżania dróg zgodnie ze standardem III jezdni powinna zostać odśnieżona na całej szerokości w ciągu 1 godziny po ustaniu opadów śniegu w przypadku luźnego śniegu, błota pośniegowego i zajeżdżonego śniegu przy warstwie nieprzekraczającej 3 cm. Zgodnie ze standardem IV jezdni powinna być odśnieżona na całej szerokości w ciągu 1 godziny po ustaniu śniegu w przypadku luźnego śniegu, zasp i języków śnieżnych lokalnie oraz w przypadku utrudnień dla samochodów. Zgodnie ze standardem V gdy jezdni jest zaśnieżona prowadzi się interwencyjne odśnieżanie w zależności od potrzeb, co powinno nastąpić w ciągu 1 godziny po ustaniu opadów śniegu w przypadku śniegu luźnego, zajeżdżonego przy warstwie nieprzekraczającej 5 cm, językach śnieżnych, zaspach, przy czym dopuszczalne przerwy w komunikacji wynoszą 12 do 24 godzin.

Jeżeli zaś chodzi o posypywanie dróg, zgodnie ze standardem III w zależności od występujących warunków atmosferycznych jezdni powinna być posypywana w miejsca niebezpiecznych na: skrzyżowaniach z drogami na odcinkach po 100 m z każdej strony, skrzyżowaniach z koleją na odcinkach po 100 m z każdej strony, odcinkach o pochyleniu 4 % i przystankach autobusowych, a dopuszczalne odstępstwo od standardu wynosi 1 godzinę od stwierdzenia wystąpienia zjawiska gołoledzi, szronu, szadzi, pośniegowej i lodowicy. Zgodnie ze standardem IV jezdni winna być posypana na skrzyżowaniach z drogami na odcinkach po 100 m z każdej strony, skrzyżowaniach z koleją na odcinkach po 100 m z każdej strony, odcinkach o pochyleniu w >4 % i przystankach autobusowych, a dopuszczalne odstępstwo od standardu wynosi 1 godzinę od stwierdzenia wystąpienia zjawiska gołoledzi, szronu, szadzi, pośniegowej i lodowicy. Zgodnie ze standardem V jezdni winna być posypana po odśnieżaniu na skrzyżowaniach dróg, zakrętach na odcinkach po 100 m z każdej strony, a dopuszczalne odstępstwo od standardu obejmuje w miejscach wyznaczonych wszystkie rodzaje śliskości po odśnieżeniu.

W okresie od 9 do 15 stycznia 2018r. nie były prowadzone dyżury zimowego utrzymania dróg z uwagi na sprzyjające warunki atmosferyczne i dodatnią temperaturę. Pierwszy dyżur prowadzony był z nocy 15 na 16 stycznia przez J. S. od godz. 23:00-7:00. W dzienniku obserwacji zdarzeń meteorologicznych zapisano: „Temperatura ujemna, bez opadów, brak zachmurzenia, silny wiatr, ostrzeżenie o gwałtownym spadku ciśnienia, co spowoduje opady śniegu, po godz. 5:15 opady drobnego śniegu, sprzętu nie zatrudniono”. Kolejny dyżur prowadzony przez Ł. J. trwał od godz. 7:00 do 15:00 w dniu 16 stycznia 2018r. W dzienniku obserwacji zdarzeń meteorologicznych zapisano: „temperatura ujemna,

opady śniegu, wiatr, telefony z policji o śliskości dróg, o godz. 8:30 zawieszano piaskarki do posypywania. O godz. 11:00 temperatura w granicach zera. O godz. 13:00 temperatura dodatnia +1, bez opadów, sprzęt nadal posypuje drogi powiatowe”. W dzienniku pomiarów temperatury powietrza i gruntu oraz wilgotności w sekcji 15-16 stycznia 2018r. zapisano: „godz. 5:00 -2 ° C, godz. 7:00 – 2 ° C, godz. 9:00 – 2 ° C, godz. 11:00 - 0 ° C”.

W dniu 16 stycznia 2018r. od godz. 9:00 do godz. 12:00 pracował sprzęt – piaskarki posypujące ulice w K.. W ciągu późniejszych godzin uruchomione zostały piaskarki oraz rozsypywacze soli.

(dowód: pismo. 45; zasady zimowego utrzymania dróg k.19, 63umowy k.46-62; zeznania świadka Ł. J. 00:05:43-00:15:35, k. 68; dziennik obserwacji zdarzeń meteorologicznych za miesiąc styczeń 2018r. k. 75; dziennik pomiarów temperatury powietrza i gruntu oraz wilgotności za miesiąc styczeń 2018r. k. 78; wyciąg dotyczący korzystania ze sprzętu zimowego utrzymania za miesiąc styczeń 2018r. k. 80-81)

Powiat (...) jako ubezpieczający zawarł z (...) spółka akcyjna V. (...) z siedzibą w W. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia działalności i posiadanego mienia, wskazując jako ubezpieczonego P. (...) w K.. Zakresem ubezpieczenia objęte były m.in. zdarzenia spowodowane zimowym utrzymaniem jezdni, chodników (śliskość nawierzchni).

W dniu 5 marca 2018r. mąż powódki W. K. zwrócił się do P. (...) w K. z żądaniem wypłaty odszkodowania za uszkodzenie pojazdu marki R. (...).

P. (...) w K. przekazał zgłoszenie ubezpieczycielowi wraz z drukiem oceny zdarzenia, w którym podał, że przyczyną szkody była „śliska nawierzchnia”

(dowód: pismo k. 8; polisa seria (...) -A nr (...), ocena zdarzenia, akta szkody)

Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany wycenił koszty naprawy pojazdu powódki na kwotę 1.668,38 zł. Pismem z dnia 6 lipca 2018r. pozwany odmówił powódce wypłaty odszkodowania. Motywując swoje stanowisko, strona pozwana podała, iż nie zaktualizowały się przesłanki odpowiedzialności P. (...) w K. za powstałą szkodę, w szczególności nie można mówić tym, że ubezpieczony ponosi winę za zaistniałe zdarzenie.

(dowód: kosztorys k.10-10v, pismo k. 12-12v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zawartych w aktach sprawy dokumentów, które nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez żadną ze stron oraz na zeznaniach świadka W. K., któremu jednak Sąd dał wiarę jedynie częściowo. Świadek ten w swoich depozycjach pominął bowiem okoliczność ukarania mandatem karnym za niedostosowanie prędkości do warunków jazdy, co podaje również w wątpliwość deklarowaną przez niego jako kierującego pojazdem prędkość, z jaką miał się poruszać w chwili zdarzenia. Zatajenie wskazanych okoliczności było w ocenie Sądu świadome i miało na celu niezgodne z prawdą stworzenie pozoru, że wyłączną przyczyną kolizji była śliska nawierzchnia.

Podkreślenia wymaga także, iż strona powodowa wносиła o zobowiązanie P. (...) do przedłożenia określonej dokumentacji związanej z czynnościami zimowego utrzymania dróg, przy czym wnioski te były w toku postępowania modyfikowane. Celem ustalenia kompletności materiału dowodowego na rozprawie w dniu 23 września 2019r. przewodnicząca zobowiązała pełnomocnika powódki do wskazania, czy wnosi o zwrócenie się przez Sąd do stosownych podmiotów o dodatkową dokumentację. W odpowiedzi pełnomocnik powódki złożył oświadczenie, zgodnie z którym w aktach sprawy znajdują się wszystkie zawnioskowane dokumenty i nie zgłosił dodatkowych wniosków dowodów oprócz wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka domagała się odszkodowania za uszkodzenie pojazdu marki R. (...), powstałego na skutek wypadku komunikacyjnego, którego przyczyną miała być uszkodzona i oblodzona nawierzchnia odcinka drogi, pozostająca w zarządzie P. (...) w K.. Podmiotem, wobec którego strona powodowa skierowała swoje roszczenie, była (...) spółka akcyjna V. (...) z siedzibą w W., z którą Powiat (...) zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, wskazując jako ubezpieczonego Powiatowy Zarząd Dróg w K.. Strona pozwana zakwestionowała żądanie pozwu co do zasady i co do wysokości.

Podstawę normatywną żądania powódki stanowi art. 822 § 1 i 2 k.c., zgodnie z którym poprzez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast art. 822 § 4 k.c. stanowi, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Odpowiedzialność strony pozwanej wynika zatem z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej z Powiatem (...). Podobnie jak w każdym innym ubezpieczeniu OC, odpowiedzialność ubezpieczyciela ma charakter akcesoryjny i będzie istnieć pod warunkiem istnienia odpowiedzialności cywilnej osoby ubezpieczonej. Dla jej przyjęcia niezbędne jest wobec tego wykazanie, iż zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej samego ubezpieczonego.

Ogólne zasady odszkodowawczej odpowiedzialności deliktowej kształtuje treść art. 415 k.c. Przesłankami tej odpowiedzialności są : wystąpienie zdarzenia, za które ustawa czyni odpowiedzialnym określony podmiot, czyli czynu niedozwolonego, powstanie szkody oraz związek przyczynowy pomiędzy czynem niedozwolonym i szkodą. Związek przyczynowy musi przy tym przyjąć formę tzw. adekwatnego związku przyczynowego, gdyż stosownie do brzmienia art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Jednocześnie warunkiem odpowiedzialności deliktowej jest zawinienie sprawcy: jego zachowanie musi być bezprawne oraz zawinione w znaczeniu subiektywnym. Czyn bezprawny to taki, który stanowi obiektywne złamanie określonych reguł postępowania: mogą być to zarówno normy prawne jak i zasady współżycia społecznego. Z kolei w przypadku zaniechania można mówić o jego bezprawności, gdy na sprawcy ciążył nakaz określonego działania. Wina w znaczeniu subiektywnym jest z kolei ujemną oceną działania lub zaniechania sprawcy. W świetle art. 415 k.c. nawet najmniejszy stopień winy sprawcy szkody wystarcza do obciążenia go odpowiedzialnością cywilną (wyrok SN z 10 października 1975 r., I CR 656/75, LexisNexis nr (...)). Wina może przyjąć postać winy umyślnej bądź nieumyślnej, czyli niedbalstwa. W przypadku niedbalstwa sprawca przewiduje możliwość wystąpienia szkodliwego skutku, lecz bezpodstawnie przypuszcza, że zdoła go uniknąć, albo też nie przewiduje możliwości nastąpienia tych skutków, choć powinien i może je przewidzieć. Treść tego pojęcia należy odczytywać poprzez pryzmat art. 355 § 1 k.c., konstruując jego definicję jako niezachowanie przez sprawcę należytej staranności, tzn. staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju. Wzorzec należytej staranności kreować należy na podstawie reguł współżycia społecznego, przepisów prawnych, zwyczajów, swoistych „kodeksów zawodowych”, pragmatyk zawodowych i ma on charakter obiektywny (abstrakcyjny). Zachowanie sprawcy odbiegające od modelu wzorcowego, ujmowanego abstrakcyjnie, będzie uzasadniało zarzut niedbalstwa. Oceny staranności, jakiej można wymagać od sprawcy szkody, dokonuje się odnosząc wzorzec postępowania do okoliczności, w których sprawca działał (ocena in abstracto).

Wskazać również należy, iż stosownie do treści art. 416 k.c. § 1 k.c. osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu. Dla przypisania winy pewnej strukturze organizacyjnej szczególnie pomocna jest koncepcja tzw. winy anonimowej (bezimiennej), która dość powszechnie jest wykorzystywana także przy odpowiedzialności osób prawnych na podstawie art. 416 k.c. Pozwala ona uznać winę określonej jednostki organizacyjnej na podstawie ustaleń niewłaściwego postępowania bliżej niezidentyfikowanych osób fizycznych, działających w danej strukturze (zob. Komentarz do art.416 Kodeksu cywilnego, A. Olejniczak [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna., A. Kidyba (red.); LEX, 2014)

Przenosząc powyższe rozważania na realia przedmiotowej sprawy, wskazać należy, że Zarząd Dróg i (...) jest jednostką organizacyjną Powiatu (...) utworzoną w celu wykonywania zadań powiatu. Ma on określone obowiązki polegające

m.in. na utrzymaniu nawierzchni dróg i chodników znajdujących się w obrębie jego zarządu w należytym stanie, zapewniającym bezpieczeństwo ich użytkownikom, w tym zimowe utrzymanie dróg i chodników znajdujących się jego zarządzie. Z treści przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U.2018.2068 t.j.) wynika, iż do podstawowych obowiązków ciążyących na zarządcach dróg należy szeroko rozumiany obowiązek wykonywania ogółu prac remontowych i zabezpieczających, których celem jest poprawa i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu. W celu realizacji tego zadania zarządca powinien utrzymywać podlegające mu drogi w stanie wykluczającym narażenie użytkowników na wypadek pozostający w adekwatnym (wyłącznym i bezpośrednim) związku przyczynowym z ich wykorzystaniem.

Podkreślenia wymaga, że obowiązki wynikające z cyt. ustawy o drogach publicznych sprowadzają się do obowiązku starannego działania. W konsekwencji nie nakładają one na zarządcę drogi obowiązku osiągnięcia rezultatu w postaci utrzymania drogi w stanie zapewniającym bezpieczeństwo jej użytkownikom, lecz przewidują obowiązek podejmowania określonych działań, zmierzających m. in. do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu oraz niedopuszczenia do pogorszenia warunków bezpieczeństwa ruchu.

Przywołać w tym miejscu należy wyrok z dnia 16 grudnia 2005 r. (III CK 317/05), w którym Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że wina nie jest okolicznością faktyczną, lecz kategorią oceny postępowania i o jej istnieniu lub braku można wnioskować tylko z odpowiednich faktów, a zarazem nie sposób racjonalnie założyć, by stałe utrzymanie wszystkich odcinków dróg w stanie całkowitego bezpieczeństwa było technicznie możliwe. Określony przepisem art. 355 § 2 k.c. miernik postępowania, którego istota tkwi w zaniechaniu dołożenia wymaganej nim staranności, nie może być sformułowany na poziomie obowiązków nie dających się realnie wyegzekwować, oderwanych od doświadczeń oraz nie uwzględniających reguł zawodowych i konkretnych okoliczności, a także - jak tego wymaga 355 § 2 k.c. - typu stosunków. Należyta staranność nawet w rozumieniu 355 § 2 k.c. nie oznacza staranności wyjątkowej, lecz inny rodzaj staranności, dostosowanej zarówno do działającego podmiotu, przedmiotu, którego jego działanie dotyczy, jak i okoliczności, w których to działanie znajduje swój przejaw. W uzasadnieniu powołanego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że „aprobuję co do zasady wyrażony w orzecznictwie pogląd, że praca jednostki organizacyjnej sprawującej zarząd drogi powinna być tak zorganizowana, żeby miała ona możliwość odpowiednio szybkiego stwierdzenia wystąpienia na drodze zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu i podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia (tak m. in. SN w wyrokach z dnia 26 marca 2003 r., II CKN 1374/00, niepubl. i z dnia 10 czerwca 2005 r., II CK 719/04, niepubl.). Trafność tego stanowiska nie może być jednak rozumiana jako równoznaczna z przyjęciem, że wystąpienie na drodze jakiegokolwiek zdarzenia stwarzającego z kolei zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu jest zawsze wynikiem, a zarazem normalnym następstwem, zawinionego zaniechania podjęcia niezbędnych i możliwych w konkretnych okolicznościach działań przez odpowiedzialnych pracowników zarządcy drogi. Istotne jest bowiem rozważenie, czy nawet przy hipotetycznym założeniu zapewnienia najlepszej organizacji pracy zarządcy drogi był on w stanie dopełnić w konkretnym wypadku spoczywającego na nim obowiązku usunięcia zaistniałego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu. Zawinionym zaniechaniem zarządcy drogi byłby z pewnością brak podjęcia takich działań organizujących pracę, które - w razie ich podjęcia - umożliwiałyby zapewnienie utrzymania drogi w należytym stanie.

Ocena zatem spełnienia przez ubezpieczonego tj. P. (...)w K. wymagań należytej staranności sprowadza się w realiach przedmiotowej sprawy do ustalenia, czy podmiot zobowiązany uczynił wszystko, co w danych okolicznościach faktycznych racjonalnie mógł uczynić, aby zapobiec powstaniu szkody.

Zdaniem Sądu Powiatowemu Zarządowi Dróg nie można przypisać zawinienia w zakresie nieprawidłowego zimowego utrzymania drogi, na której doszło do kolizji z udziałem pojazdu powódki. Działania ubezpieczonego należy oceniać w szerszym kontekście utrzymania wszystkich dróg będących w zarządzie tej jednostki i przede wszystkim podejmowanych działań w okresie zimowym, a także warunków atmosferycznych panujących w okresie przed zdarzeniem komunikacyjnym i w dniu samego zdarzenia. Podkreślenia wymaga, że w toku niniejszego postępowania nie zostało wykazane, by przyjęte przez organy powiatu standardy zimowego utrzymania dróg były wadliwe bądź odbiegały od wytycznych wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Ponadto ubezpieczony zapewnił dyspozycyjność odpowiednich służb i sprzętów, zawierając na sezon zimowy 2017/2018 stosowne umowy z przedsiębiorcami świadczącymi usługi w zakresie odśnieżania oraz posypywania nawierzchni dróg piaskiem i solą, a

także zorganizował tzw. dyżury zimowego utrzymania wyznaczone na podstawie prognozy pogody, w trakcie których dyżurni ruchu prowadzili dzienniki obserwacji zdarzeń meteorologicznych oraz dzienniki pomiarów temperatury powietrza i gruntu oraz wilgotności. Wskazać należy, że wymienione dzienniki w zakresie obejmującym miesiąc styczeń 2018r. zostały złożone do akt niniejszej sprawy i na ich podstawie Sąd stwierdził, że obserwacje warunków meteorologicznych były prowadzone przez pracowników pozwanego skrupulatnie i rzetelnie.

Nie można także tracić z pola widzenia faktu, iż warunki atmosferyczne w okresie poprzedzającym zdarzenie z dnia 16 stycznia 2018r. wskazywały na łagodny przebieg zimy, bowiem przez cały tydzień przed tym dniem nie występowały opady śniegu. Zgodnie z informacją uzyskaną przez Sąd z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w tym dniu w K. występowały z przerwami słabe opady śniegu tworzące cienką warstwę pokrywy śnieżnej zanikającej przy dodatniej temperaturze powietrza. Z uwagi na przewidywaną zmianę pogody i możliwość opadów, od 15 stycznia 2018r. od godz. 23:00 trwał dyżur pracownika Powiatowego Zarządu Dróg. Odnotował on, że w dniu 16 stycznia 2018r. od godz. 5:15 nastąpiły drobne opady śniegu, zaś temperatura powietrza o godz. 5:00 wynosiła - 2° C, wskazane warunki pogodowe nie były jednak tego rodzaju, by uzasadnić rozpoczęcia prac obejmujących posypywanie ulice w K. solą. Od godz. 7:00 rozpoczął się dyżur kolejnego pracownika, który odnotował, że temperatura powietrza wynosiła - 2° C. Z uwagi na opady śniegu oraz otrzymanie zgłoszenia o śliskiej nawierzchni, o godz. 8:30 dyżurny zawezwał piaskarki, które od godziny 9:00 zaczęły posypywać w mieście drogi piaskiem oraz solą. W godzinach przedpołudniowych pracowało 8 jednostek, od godz. 13:00 zanotowano już dodatnią temperaturę powietrza. Zauważyć także należy, iż na zdjęciach z miejsca kolizji wykonanych ok. godz. 9:30-10:00 znajdujących się w aktach szkody rzeczywiście widoczna jest cienka warstwa śniegu pokrywająca jezdnię i pojazdy, nie jest ona jednak z całą pewnością pokrywą powstałą na skutek kilkugodzinnego intensywnego opadu.

Powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, iż nie można postawić ubezpieczonemu zarzutu, że nie zachował należytej staranności w zakresie zimowego utrzymania dróg. Dokonane w sprawie ustalenia faktyczne wskazują, że przebieg zimy były łagodny, od godzin porannych 16 stycznia 2018r. pojawiły się opady śniegu, były one jednak znikome. Podkreślenia wymaga, że Powiatowy Zarząd Dróg, będąc uzależnionym w swych działaniach od wielu czynników, w tym finansów, posiadanego sprzętu, możliwości organizacyjnych, dostępnego zaplecza kadrowego, winien uczyć wszystko w celu właściwego zapewnienia warunków na drodze, nie oznacza to jednak absolutnego nakazu angażowania odpowiednich służb w sytuacji każdego, nawet przelotnego i drobnego opadu śniegu, gdy w rzeczywistości brak ku temu podstaw. Obowiązkiem zarządcy jest podjęcie działań adekwatnych do występujących warunków pogodowych celem zwalczania śliskości na drogach, zaś zasady doświadczenia życiowego, w szczególności zaś wiedza, którą posiada przeciętny modelowy kierowca wskazują, iż nie każdy opad śniegu prowadzi do skutku w postaci śliskiej nawierzchni i stworzenia niebezpieczeństwa dla użytkowników drogi. Zgodnie ze standardami zimowego utrzymania dróg rozpoczęcie posypywania dróg powinno nastąpić w ciągu godziny od stwierdzenia gołoledzi, szronu, szadzi, pośniegowej czy lodowicy, a nie w ciągu godziny od zanotowania jakichkolwiek, w szczególności drobnych opadów śniegu. Po rozpoczęciu dyżuru przez Ł. J., trwającego od godz. 7:00, z uwagi na nasilenie opadów i utrzymującą się ujemną temperaturę oraz otrzymanie zgłoszenia dotyczącej śliskiej nawierzchni, dyżurny ruchu zareagował zgodnie z wypracowanymi standardami w momencie, w którym istniały rzeczywiście podstawy do rozpoczęcia czynności posypywania dróg piaskiem i solą i zawezwał piaskarki. o godz. 8:30. Co jest jednak oczywiste, nie jest możliwe zabezpieczenie wszystkich dróg i ulic w danym mieście w jednoczesnym czasie i w każdym wypadku całkowite wyeliminowanie śliskości na każdym odcinku jezdni - jest to zabieg stopniowy i rozpoczyna się od głównych arterii komunikacyjnych. Z tego względu, ponieważ skrzyżowanie ulic (...), na którym doszło do kolizji z udziałem pojazdu powódki, nie jest jednym z bardziej ruchliwych skrzyżowań w K., do godz. 9:30 piaskarki nie zdążyły jeszcze posypać jezdni w tym miejscu – były już jednak w trakcie objazdu miasta. Brak posypania jezdni i trwające opady śniegu obliwowały jednak kierujących pojazdami w tym miejscu do zachowania szczególnej ostrożności, w tym jechania z prędkością dostosowaną do warunków atmosferycznych.

Kontynuując myśl wyrażoną powyżej, znamieny jest fakt, iż w realiach przedmiotowej sprawy kierujący pojazdem należącym do powódki tj. W. K. został ukarany mandatem karnym jako sprawca kolizji, a jako jej przyczynę funkcjonariusze policji wskazali niedostosowanie prędkości do panujących warunków. Wprawdzie stosownie do treści

art. 11 k.p.c. tylko ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym, niemniej nie sposób pominąć tej okoliczności, w szczególności faktu, że strona powodowa nie próbowała w niniejszym postępowaniu w jakikolwiek sposób wykazać niesłuszności ukarania wskazanego kierowcy mandatem, nie ujawniły się także okoliczności dotyczące nieprzyjęcia mandatu bądź zainicjowania procedury w przedmiocie jego uchylecia. Fakt ukarania W. K. mandatem w powiązaniu z pozostałymi przeprowadzonymi w postępowaniu dowodami wskazuje, że do kolizji pojazdu marki R. (...) doszło w istocie w wyniku poślizgu, ale jego bezpośrednią przyczyną była prędkość pojazdu nieadekwatna do warunków atmosferycznych i niezachowanie należytej ostrożności przez kierującego pojazdem, a nie brak należytej staranności zarządcy drogi.

Z tych wszystkich względów, na podstawie powołanych przepisów prawa, Sąd orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu w pkt 2 wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., ustanawiającego zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania. Pozwanemu jako stronie wygrywającej, należał się od powódki zwrot kwoty 1.817 zł, w tym koszty zastępstwa procesowego w wysokości 1800 zł obliczone na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265.j.t.) oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Kaliszu tymczasowo poniósł koszty w kwocie 136,34 zł tytułem uzyskania informacji z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Wobec powyższego na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. należało pobrać wskazaną kwotę od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kaliszu, o czym orzeczono w pkt 3 wyroku.

Asesor sądowy A. S.